

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА
ЛІГА СТУДЕНТІВ АСОЦІАЦІЇ ПРАВНИКІВ УКРАЇНИ

**РЕФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ
В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 18–19 травня 2017 року)

Частина 1

Суми
Сумський державний університет
2017

5. Казьмина Е.А. Категория «народ» и ее соотношение с категорией «нация» в современной науке конституционного права // Актуальные проблемы современного права в научных исследованиях молодых ученых-юристов : РПА, 2010. – С. 200-204.
6. Мірошніченко Ю.Р. Конституційно-правове забезпечення народовладдя в Україні : [монографія] / Ю.Р. Мірошніченко. – К. : Фенікс, 2012. – 360 с.
7. Неліна Н.В. Конституційно-правові аспекти категорії «український народ» / Н.В. Неліна // Держава і право. – 2012. – Вип. 56. – С. 179-182.

БІКАМЕРАЛІЗМ ДЛЯ УКРАЇНИ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ

Сиволап І. В.

Студент I курсу ННІ права

Сумського державного університету

Науковий керівник: Рябченко Т. О.

к.ю.н., старший викладач кафедри КПТІДП ННІ права

Сумського державного університету

Важливим кроком на шляху консолідації демократичних перетворень України у відповідності з європейськими прагненнями та Угодою про асоціацію між Україною та ЄС є реформування Верховної Ради України, підвищення її законодавчої, інституційної спроможності. Очевидно, ефективність діяльності парламенту залежить, зокрема, і від моделі його структурної організації, від вирішення, як зазначає О. Скрипнюк, питання щодо визначення оптимальної кількості у ньому палат [1, с. 92].

Як відомо, парламенти країн світу є двопалатними та однопалатними. При цьому двопалатність як ознака побудови сучасних парламентів у зарубіжних країнах не є домінуючою. У федеративних державах діють, як правило, двопалатні парламенти, що зумовлено необхідністю пошуку дієвих механізмів узгодження дуалістичного устрою держави через представництво загальнонаціональних інтересів поряд з інтересами штатів, регіонів.

Зокрема, німецький парламент, який вважають класичною моделлю двопалатного парламенту, виконує першочергове значення – можливість земель мати своє представництво у законодавчому органі та впливати на прийняття рішень на загальнодержавному рівні, що пояснюється історичними факторами становлення парламентаризму у Німеччині.

Поряд із федераціями двопалатність має місце також у ряді унітарних державах (Японії, Польщі, Білорусі, Казахстані, Киргизстані, Італії, Франції та інших). Бікамералізм

в унітарних країнах, як правило, аргументується тим, що така модель організації парламентів певним чином підтримує рівновагу інтересів і сил усередині представницького органу, стримуючи законодавчу владу, а також, на думку дослідників, забезпечує більш відповідальну роботу над законопроектами (помилки однієї палати можуть бути виправлені іншою) [2].

Серед українських правознавців тривають дискусії навколо питання застосування моделі бікамералізму в Україні. Так, О. Святоцький і В. Чушенко, підтримуючи ідею щодо доцільності формування в Україні двопалатного парламенту, звертають увагу на такі його переваги:

а) двопалатна структура парламенту сприяє широкому взаємоконтролю, співпраці палат, що підвищує відповідальність депутатів, створюються умови для докладного обговорення законопроектів, їх наукової, матеріальної, фінансової аргументації;

б) двопалатний парламент більше відповідає вимогам професійного представництва;

в) двопалатний парламент, якщо не виключає, то зменшує конфлікти між парламентом та виконавчою владою (урядом), а за наявності розбіжностей між ними - сприяє раціональному їх розв'язанню;

г) поділ на дві палати є гарантією проти «авторитарності» парламенту;

г) двопалатний парламент виражає не лише загальнонародні інтереси, але й є органом територіального представництва, який представляє інтереси місцевого самоврядування і формується за принципом рівного представництва, що здійснюється виборчими колегіями, депутатів представницьких органів місцевого самоврядування, – представників регіональних структур політичних партій та інших об'єднань громадян [3, с. 20].

Проти наведених аргументів на користь двопалатної моделі організації парламенту в Україні Н. Прозорова, С. Абдильдін, Л. Кривенко формулюють ряд контраргументів:

а) в Україні ніколи не було двопалатної парламентської системи;

б) поділ парламенту на дві палати означає введення елементів федеративного державного устрою;

в) створення особливої палати, що представляє обласні інтереси, може легко призвести до підриву єдності України і спроб створити пріоритет місцевих інтересів над загальнодержавними [4, с. 94–95].

Таке побоювання вчених не є безпідставним, оскільки перетворення України на державу з федеративним устроєм нині є небезпечним. Безперечно, основне завдання Української держави з огляду на незаконну анексію Криму та конфлікт на сході України –

об'єднання країни, підвищення спроможностей у сфері національної безпеки та обороноздатності, реформування моделі балансу гілок влади.

Посилення парламенту як ефективної демократичної інституції зумовлює доцільність поєднання позитивного досвіду європейського парламентаризму з національними особливостями організації та діяльності Верховної Ради України.

Вважаємо, що спроба інституційно реформувати український парламент шляхом формування верхньої палати може бути здійснена за умови дотримання низки вимог, зокрема, системного оновлення конституційного механізму державної влади в Україні, вдосконалення концепції сучасного українського парламентаризму, здійснення інституційних перетворень у Верховній Раді України в контексті конституційної реформи, забезпечення політичної стабільності, проведення адміністративно-територіальної реформи, вирішення питань щодо фінансування другої палати, тощо.

Погоджуємося з позицією Л. Кривенко, яка наголошує, що двопалатний законодавчий орган не є раціональним у складних умовах життєдіяльності населення, суспільства і держави, а саме ці реальності нині наявні в Україні [5, с. 78–79].

ЛІТЕРАТУРА:

1. Скрипнюк О.В. Двопалатний парламент як конституційна модель структурної організації вищого законодавчого органу влади / О.В. Скрипнюк // Право України. – 2009. – № 11. – С. 92–99.
2. Барабаш Ю. Сучасний парламентаризм / Ю. Барабаш [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://investplan.com.ua>.
3. Святоцький О. Питання теорії і практики конституціоналізму в Україні / О. Святоцький, В. Чушенко // Право України. – 1998. – № 2. – С. 17–20.
4. Скрипнюк О.В. Двопалатний парламент як конституційна модель структурної організації вищого законодавчого органу влади / О.В. Скрипнюк // Право України. – 2009. – № 11. – С. 92–99.
5. Кривенко Л. Верховна Рада України – однопалатний парламент // Вісник Академії правових наук України. – 1998. – № 4 (15). – С. 70–80.